

Aan MINDEF
Van DGB
Afgestemd met CDS, DCO, HDFC, DJZ, BZ
In afschrift aan STASDEF, MBZ, MBHOS

TER BESLISSING

Datum
6 mei 2024

Onze referentie
BS2024014946

Opgesteld door

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]@mindef.nl

Aantal bijlagen
2

Nota

Nederlandse bijdrage NAVO-luchtruimactiviteiten in Estland, periode december 2024 – maart 2025

Aanleiding

- Vanuit de NAVO en Estland worden diverse militaire bijdragen aan (doorlopende NAVO-)inzet verzocht aan bondgenoten. Op dit moment zijn twee verzoeken actueel en relevant voor Nederland.
- Enerzijds geldt vanuit de NAVO een doorlopend verzoek aan de bondgenoten voor de vulling van enhanced Air Policing (eAP)-activiteiten, nu en in de toekomst. In dat kader heeft Estland eind 2024 expliciet aan Nederland verzocht bij te dragen aan de doorlopende eAP-activiteiten in Estland in de periode december 2024 - maart 2025.
- Anderzijds heeft de NAVO een doorlopende behoefte aan tactische datalink (TDL) management capaciteit aan de Oostflank van het verdragsgebied ten behoeve van eAP en een behoefte aan bijdragen aan *enhanced Vigilance Activities* en *Air Shielding* (eVA/AS), welke gecombineerd kunnen worden met eAP-activiteiten.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd in te stemmen met de voorgestelde flexibele inzet van drie tot tien F-35s en een flexibele bijdrage van de *Nationale Datalink Management Cell* (NDMC) voor de periode december 2024 – maart 2025.
- U wordt geadviseerd in te stemmen met de verzending van bijgevoegde kamerbrief waarin dit besluit wordt toegelicht (bijlage 1), uiterlijk te verzenden op 6 mei 2024.
- U wordt geadviseerd in te stemmen met bijgaande blauwe brief aan uw Estlandse collega (bijlage 2), uiterlijk te verzenden op 6 mei 2024.

Kernpunten

- De voorgestelde inzet betreft drie tot tien F-35s voor een duur van vier maanden, waarbij sprake is van circa 90 tot circa 150 militairen.
- Het flexibele bracket voor het aantal F-35s is ingestoken vanuit de operationele beperkingen op het gebied van beperkte opstelplaatsen en beperkt beschikbare *force protection*. De inzet zal worden aangepast op basis van de behoefte die (ad hoc) door de NAVO wordt gesteld en de randvoorwaarden voor uitvoering op dat moment kunnen worden ingevuld.
- De activiteiten dragen bij aan de verdediging van het NAVO-bondgenootschap, afschrikking van Rusland en geruststelling van Estland en (indirect) omliggende landen. Met deze inzet komt Nederland een verzoek van Estland tegemoet.
- Deze inzet verhoogt de geoefendheid en interoperabiliteit van de Nederlandse krijgsmacht.
- De SMO heeft onder voorbehoud positief geadviseerd voor de bekostiging van de inzet, deels vanuit het BIV en deels vanuit Defensie, na toets aan de BIV-criteria en in lijn met vergelijkbare eAP inzet in het verleden (Polen 2023). De eVA/AS-activiteiten komen ten laste van het CLSK-budget, omdat het om gereedstelling gaat.
- De implementatie van het *NATO New Force Model* heeft mogelijk consequenties voor de financiële dekking van deze inzet. Vooralsnog zal de inzet worden bekostigd vanuit het Budget Internationale Veiligheid. Voor aanvang van de inzet maakt het ministerie van

Defensie definitief inzichtelijk uit welke budgetpositie deze inzet wordt gefinancierd, in samenwerking met de relevante andere departementen.

- Tijdens uw werkbezoek aan de Baltische Staten op 6-7 mei 2024 kunt u dit besluit delen met uw ambtsgenoten.

Toelichting

Financiële overwegingen

Er is op dit moment te weinig informatie voorhanden om een specifieke raming af te geven. De kosten worden verwacht tussen de €7 en €15 miljoen te bedragen. Er is voldoende budget in het Budget Internationale Veiligheid, vallende onder artikel 1 van de Defensiebegroting, in 2025 om deze kosten te accommoderen. Of de kosten wegens de inrichting van het NFM op een ander begrotingsartikel terecht komen zal in een later stadium blijken.

Juridische overwegingen

Voor de toezegging van nationale eenheden aan de snel inzetbare eenheden van NAVO is geen specifieke rechtsgrond benodigd. Voor de inzet van Nederlandse militairen op het grondgebied van Estland is toestemming van het gastland vereist. Deze toestemming is verkregen door het verzoek van Estland om bij te dragen aan de bewaking van het (Baltische) luchtruim.

Communicatie

Het besluit tot deelname aan Air Policing boven Estland is een nieuwswaardig moment. DCO bereidt communicatie en woordvoering voor.

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering

- Verdringingseffecten: de beperkte beschikbaarheid van *force protection* brengt beperkingen voor de inzet van de F-35 met zich mee.
- In verband met groot onderhoud aan de start- en landingsbaan ter plaatse is het denkbaar dat door vertraging in dit onderhoud de inzet wordt vertraagd.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

De gegevens van steller en ondertekenaar zijn gelakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

